

Oluf
Larsen

udenrigs handelens kontrakter

1. udgave

Jurist- og Økonomiforlaget

Udenrigshandelens kontrakter

4. udgave • 1. oplag

© 2006 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanismisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Omslag: Morten Højmark

Tryk: Narayana Press, Gylling

Indbinding: Damm's Forlagbogbinderi, Randers

Printed in Denmark 2006

ISBN 87-574-2435-7

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Lyngbyvej 17

Postboks 2702

2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00

Telefax: 39 13 55 55

e-mail: forlag@djoeff.dk

www.djoeff-forlag.dk

Forord til 4. udgave

Siden jeg i 1944 begyndte at arbejde med internationale kontraktforhold, er deres betydning og de retsregler, der gælder for dem, blevet meget ændret.

Det internationale handelssamkvem er blevet så stærkt, at det er ved at udviske landegrænserne i vor del af verden. Internationalt gældende handelsret er blevet skabt og udbredt overalt i en stadig stigende takt. En drøm, som jeg og mange andre længe har haft, er ved at gå i opfyldelse. Verdens handelsret er på vej mod uniformering. Samtidig må vi erkende, at drømmens opfyldelse skaber nye problemer.

Hvordan kan vi sikre, at den uniforme ret ikke kun bliver uniform på papiret, men at de nationale domstole også anvender den på en ensartet måde? Hvordan skaber vi muligheder for at ændre den uniforme ret, når behov opstår, uden at dette bliver alt for tidskrævende og besværligt? Lovgivning og retspraksis har i nogle lande prøvet nye og gode ideer, som senere er blevet optaget i den uniforme ret. Hvor finder man sådanne nationale »laboratorier« for de nye ideers prøvelse i en verden, hvor alt er ens?

4.-udgaven står i forandringernes tegn. Siden 3.-udgaven udkom i 1981, er fremstillingen blevet væsentlig ændret.

Den tidligere oversigt over de vestlige retssystemer (kapitel 1.2) er udgået. Den findes nu i »Kort indføring i komparativ ret«, der udkom på Juristforbundets forlag i 1986.

Afsnittet om udenrigshandelens internationalisering (kapitel 1.3) er udgået af pladshensyn.

Af samme grund er omtalen af nordisk aftaleret i kapitel 2 udeladt. I stedet er omtalen af reglerne om aftalers indgåelse, form og fortolkning i De forenede Nationers Konvention om Aftaler for Internationale Løsørekøb (idet følgende CISG) blevet væsentlig udvidet. Afsnittet i kapitel 2.4 om urimelige kontraktvilkår er blevet suppleret med en speciel omtale af ansvarsbegrænsninger og erstatningsklausuler (konventionalbøder).

Lektor Niels Elmelund har omarbejdet afsnittet i kapitel 2.5 om fordringers forældelse, især som følge af nye forældelseslove i Sverige og England.

Kapitel 3 om agenter og forhandlere er blevet omarbejdet og udvidet, efter at flere lande, herunder Danmark og Sverige, har gennemført bestemmelserne i EF's direktiv af 18. december 1986 om samordning af medlemsstaternes

lovgivning om selvstændige handelsagenter. I dette kapitel omtales nordisk retsstatistik.

Kapitel 4 om løsøre køb fremtræder i en helt ny skikkelse. Efter at CISG er blevet sat i kraft i over 30 lande, herunder de nordiske, er kapitlet i det væsentlige blevet viet en omtale af CISG og af den nye nordiske købelov, som gælder i Finland, Norge og Sverige, men som ikke er sat i kraft i Danmark og Island. Omtalen af fremmede, især amerikanske, engelske, franske og tyske regler om »interne« køb er blevet bibeholdt og omarbejdet. En række kontraktformularer, som er udbredte i disse lande, udelukker anvendelse af CISG også på internationale køb, og Det forenede Kongerige (England og Skotland) har endnu ikke sat CISG i kraft.

I kapitel 4 er indføjet et nyt afsnit om retsmangler.

En del af teksten er sat med mindre typer. Det er de afsnit, som studenterne ikke skal læse eller kun læse i hovedtræk.

Jeg skylder tak til Kirsten Andersen og Bodil Nielsen for skrivning af manuskriptet og til docent Elisabeth Thuesen for hjælp til kapitlet om agenter og forhandlere. Stud.merc.jur. Marie Louise Elmegaard og Ole Raft har foreslået og foretaget udarbejdelsen af registeret over love, konventioner og andre retsakter.

Den dansk-svenske ordliste er udarbejdet af professor Knut Rohde, Stockholm. Jeg er ham taknemmelig for den interesse, han gennem de mange år har vist mit arbejde.

Holte i juni 1991

Ole Lando

Forord til 5. udgave

Det er præc 15 år, siden 4. udgaven udkom. Mit arbejde som medlem af den arbejdsgruppe, der udarbejdede *Unidroit Principles of International Commercial Contracts* (2. udgave 2004), og især som formand for *Commission of European Contract Law*, der i 2000 udsendte del I og II og i 2003 del III af *Principles of European Contract Law*, har taget min tid.

Jeg må endvidere sande det, som den engelske forfatter Cheshire skrev i forordet til en af de senere udgaver af »Private International Law«: *Old age has many regrets*. Jeg har behøvet og fået hjælp til den nye udgave. Tre af mine kolleger fra Juridisk Institut på Copenhagen Business School har gjort mig den store tjeneste at medvirke. Elisabeth Thuesen har revideret kapitel 3 om salgets formidlere, Christina D. Tvarnø kapitel 2 om kontraktretten og Lenn Ostergaard kapitel 4 om løsøre køb. De står derfor som medforfattere af bogen. Jeg selv har revideret Indledningen.

Som følge af udviklingen i de år der er gået, siden 4. udgaven udkom, er stofmængden øget. Samtidig har afsnittet om fordringers forældelse, som indtil har været udarbejdet af nu afdøde Nils Elmelund, måttet udgå.

Vi skylder tak til Mikala Schiellerup og Majbritt Vendelbo for hjælp med oprettning. Endvidere takker vi ledelsen af Juridisk Institut, især institutbestyrelsen Steen Treumer og sekretariatsleder Christian Petersen for at have stillet instituttets faciliteter til vor rådighed.

Holte i marts 2006

Ole Lando

Indholdsoversigt

BIND 1.

Forordet	XI
Indholdsfortegnelse	XVII
1 Indledning	1
1.1 Formet og systematikken	1
1.2 Enhed og harmonisering	3
1.3 De Forenede Nationers konvention om aftaler om internationale køb (CISG). De nordiske købelove	15
1.4 Nogle fælles retsgrundsætninger for internationale kontrakter	34

DEL I. Kontraktretten

1 Nogle afsnit af kontraktretten	51
1.1 Aftalers indgåelse	51
1.2 Form og bevis	97
1.3 Aftalers fortolkning og udfyldning	112
1.4 Urimelige kontraktvilkår	132
2 Salgets formidlere Agenten og forhandleren	169
2.1 Handelsagenten	170
2.2 Forhandleren	261
3 Løse køb	289
3.1 Almindeligt om køberetten og om retsreglernes placering i systemerne	289
3.2 Levering og risikoens (færens) overgang. Prisen, betalingsstedet	294
3.3 Almindeligt om misligholdelse i de forskellige retssystemer	318
3.4 Sælgeren leverer ikke varen i rette tid	324
3.5 Købers manglende opfyldelse af aftalen	376
3.6 Faktiske mangler	405
3.7 Retsmangler	441

Fortegnelse over anvendt litteratur	449
Dansk-svensk ordliste	465

BIND 2.

II. DEL

KONTRAKTSTATUTTET

(Danske og fremmede lovvalgsregler om kontrakter)

5. *Indledning om international privatret*
6. *Den internationale kontraktrets almindelige del*
7. *Den internationale kontraktrets specielle del*

III. DEL

FREMMEDE OG INTERNATIONAL PROCESRET

8. *Domstolenes internationale kompetence*
Anerkendelse af fremmede domme
9. *Voldgift i fremmed ret og i den internationale privat- og procesret*

Forkortelser

Bøger og artikler, som er forkortet ved titel- eller forfatternavn, er optaget i fortegnelsen over anvendt litteratur.

ABGB	Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch af 1. juni 1811, Østrig.
AC	Appeal Cases (engelsk).
ARL	Atlantic Reporter (National Reporter System, United States) Second Series.
AGBG	Gesetz zur Regelung des Rechts der allgemeinen Geschäftsbedingungen (vesttysk lov af 1976).
ALLER	All England Law Reports, Annotated.
ALR	American Law Reports.
Anm.	Tysk Anmerkung.
AWD	Aussenwirtschaftsdienst des Betriebs-Beraters (tysk).
BB	Der Betriebs-Berater (tysk).
Bem.	Bemærkningerne til dansk forslag til lov om international købelov (Justitsmin. 1988).
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch af 18. august 1896 (tysk).
BGBL	Bundesgesetzblatt (tysk).
BGE	Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts. Amtliche Sammlung.
BGH	Bundesgerichtshof (tysk).
BGHZ	Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen (tysk).
Bull.Civ.	Bulletin Civil (fransk tidsskrift).
BW	Burgerlijk Wetboek (hollandsk civillovbog) af 1838 (se også NBW).
CA	Court of Appeal (engelsk)
Class (civ., req., comm., réunie)	Cour de cassation, chambre civile, des Requêtees, commerciale, réunie (fransk).
cc	Code civil (fransk og belgisk). Codice civile (italiensk).

Indholdsfortegnelse

I	Indledning	1
II	EMNET OG SYSTEMATIKKEN	1
I 101	Indledning	1
I 102	Om baggrunden for emnevalget	1
I 103	National ret og enhedsret	3
III	ENHED OG HARMONISERING	3
I 201	A. Konventioner og modellove	3
I 202	B. EF's direktiver m.m.	5
I 203	C. Modelkontrakter og vilkår anbefalet til vedtagelse	7
I 204	Det internationale Handelskammer (ICC). Economic Commission for Europe	7
I 205	D. Lex mercatoria	8
	E. Principles of European Contract Law (PECL) og EU- Kommissionens handlingsplan	9
I 206	E. Principles of European Contract Law (PECL) og EU- Kommissionens handlingsplan	9
I 207	F. Unidroit Principles of International Commercial Contracts (UPICC)	12
I 208	G. Anden harmonisering af love og retspraksis	14
IV	DE FORENEDE NATIONERS KONVENTION OM AFTALER OM INTERNATIONALE KØB (CISG). DE NORDISKE KØBELOVE	15
I 301	A. CISG	15
I 302	B. Den nordiske Købelov	17
I 303	C. CISG's fire dele	17
I 304	C. CISG's stedlige anvendelsesområde	18
I 305	Forbehold om CISG's anvendelsesområde	19
I 306	E. Parternes aftale om CISG og Nkbl	22
	F. Saglige anvendelsesområde	23
I 307	Hvilke aftaler	23

1.308	Hvilke regler?	26
1.309	G. Fortolkning og udfyldning af CISG og de nordiske købelove..	28
1.310	Fortolkningen og udfyldningen af CISG skal være 'international'	28
1.311	Fortolkningen og udfyldningen af CISG skal være ensartet	29
1.312	Fortolkning af CISG efter redelig forretningsskik (good faith)...	30
1.313	Fortolkningen af den nordiske købelov	31
1.314	II. Sædvaner og praksis mellem parterne	32
1.4	NOGLE FÆLLES RETSGRUNDSÆTNINGER FOR INTERNATIONALE KONTRAKTER	34
1.401	A. De fælles værdier	34
	B. Fælles retsgrundsætninger for internationale kontrakter	37
1.402	Trojkaen	37
1.404	II. Pacta sunt servanda	38
1.405	III. Formløshed og princippet om at det 'nøgne' løfte binder....	38
1.406	IV. Tillid og forventning	39
1.407	V. Proportionalitet	41
1.408	Tyskland	42
1.409	USA	43
1.410	Nederlandene	44
1.411	Frankrig og Belgien	44
1.412	Norden	45
1.413	England	46
1.414	Princippet i PECL og UPICC	48

DEL I. Kontraktretten

2.	Nogle afsnit af kontraktretten	51
----	--------------------------------------	----

SEKTION 1.

2.1	AFTALERS INDGÅELSE	51
2.101.	De nationale love og EU's direktiver	51
2.102.	CISG.....	52
2.103.	Aftalemodeller	53
2.104.	Standardkontrakter og ikke individuelt forhandlede vilkår..	54
	A. Adhæsionskontrakter	55
	B. Dikterede individualvilkår	55
	C. Agreed documents	56

	D. Internationale standardkontrakter	56
	Den ikke professionelle kunde og den afhængige erhvervsdrivende	57
	EU direktiverne.....	58
	Kontraktafslutningens hovedelementer: Vilje, forventning, bestemthed og enighed	59
	Tysk ret – Almindelige regler om afslutning af aftaler	61
	Tysk ret – Forpligtelse ved passivitet	63
	Tysk ret – Almindelige forretningsbetingelser.....	65
	Tysk ret – Kampen om formularen i tysk ret	66
	Tysk ret – Overraskende og usædvanlige vilkår	67
	Common law – Almindelige regler om tilbud og svar	67
	Amerikansk ret – Bindende tilbud, Options	70
	Common law – Realhandling og passivitet.....	71
	Common law – Den uoverensstemmende accept	72
	Common law – Almindelige forretningsbetingelser	74
	A. Engelsk ret	74
	B. Amerikansk ret	76
	Common Law – Kampen om formularen	77
	A. Engelsk ret	77
	B. Amerikansk ret	79
	Fransk ret – Almindelige regler om afslutning af aftaler	79
	Fransk ret – Standardkontrakter og kampen om formularen	82
	CISG, PECL og UPICC	83
	CISG – Tilbuddets bestemthed	84
	A. Varens art og mængde	84
	B. Prisen	84
	C. Andre forhold	86
	D. Viljen til at være bundet af en aftale	86
	E. Er standardvilkår blevet en del af aftalen?	87
	CISG – Tilbud til en ubestemt persinkreds	87
	CISG – tilbagetrækning og tilbagekaldelse af et tilbud.....	88
	CISG – Afslag og svar på tilbud	90
	CISG – Acceptfristen og den uoverensstemmende accept ..	93
	A. Fra hvornår regnes acceptfristen?	93
	B. For sen accept	94
	C. Den uoverensstemmende accept	94
	CISG – Kampen om formularen	96

	SEKTION 2.	
2.2	FORM OG BEVIS	97
	I. Form	97
2.201	Formreglernes værdi	97
2.202	Tysk ret – form	98
2.203	Common law – The Statute of Frauds, Consideration	99
	A. Engelsk ret	101
	B. Amerikansk ret	101
2.204	Fransk ret – Form	102
2.205	CISG, PECL og Unidroit – Form	102
2.206	Generelt om udtrykket	104
	II. Bevis	106
2.207	Fransk ret – Form	106
2.208	Common Law – Form – Parol Evidence Rule	107
	III. Skriftform	109
2.209	Generelt om aftaler om skriftform	109
	A. Merger clauses	110
	B. Ændringer i den skriftlige aftale (written modifications only)	111

	SEKTION 3.	
2.3	AFTALERS FORTOLKNING OG UDFYLDNING	112
2.301.	Indledning – Begrebet fortolkning	112
2.302.	Lovgrundlaget	113
2.303.	Parternes vilje i individuelle aftaler	114
2.304.	Objektiv fortolkning i individuelle aftaler	115
2.305.	Billighed og hensigtsmæssighed (formålsfortolkning)	116
2.306.	CISG – Særligt om fortolkning	118
2.307.	Fortolkning af standardvilkår	120
2.308.	Tysk ret – Fortolkning af standardvilkår	121
2.309.	Fransk ret – Fortolkning af standardvilkår	122
	A. Den klare tekst	122
	B. Den uklare tekst	123
	C. Clause de stylelæren	123
2.310.	Amerikansk ret – Fortolkning af standardvilkår	124
2.311.	Engelsk ret – Fortolkning af standardvilkår	126
	A. Lovpræget fortolkning	126
	B. In dubio contra stipulatorem	126
	C. Domstolene	128
2.312.	EU-regler om fortolkning af forbrugerftaler	128
2.313.	Individuel udfyldning	129

	Lovgivningerne og retspraksis om udfyldning	130
--	---	-----

	SEKTION 4.	
	UFIMLIGE KONTRAKTVILKÅR	132
	I. Indledning – Urimelige vilkår	132
	II. Bekæmpelse af urimelige vilkår?	136
	A. Generalklausul	136
	B. Løste	137
	C. Patungne aftalevilkår	137
	III. Direktivet nr. 93 af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler	138
	IV. Tysk ret og urimelige kontraktvilkår	142
	V. Tysk lovgivning og retspraksis før 1977	142
	VI. Den nugældende tyske lovgivning om urimelige kontraktvilkår	144
	VII. Fransk ret – Urimelige kontraktvilkår og kontraktfriheden	148
	VIII. Fransk ret – Retspraksis om urimelige kontraktvilkår	151
	IX. Fransk ret – Særlig om erstatningsklausuler	153
	X. Engelsk ret – Urimelige kontraktvilkår	154
	XI. Engelsk ret – The Unfair Contract Terms Act 1977	155
	XII. Engelsk ret – Retspraksis uden for lovene	158
	XIII. Engelsk ret – Særligt om erstatningsklausuler, liquidated damages	159
	XIV. Amerikansk ret – Uniform Commercial Code (UCC) og anden lovgivning	162
	XV. Amerikansk ret – Særligt om ansvarsbegrænsninger og ansvarsfraskrivelser	164
	XVI. Amerikansk ret – Særligt om erstatningsklausuler	166
	XVII. Slutbemærkninger om urimelige kontraktvilkår	166
	XVIII. Salgets formidlere Agenten og forhandleren	169
	XIX. Indledning	169
	XX. HANDELSAGENTEN	170
	I. BEGREBET HANDELSAGENT	170
	1. Begrebet Handelsagent	170
	2. Common Law	171
	3. Baggrund for reglerne. EF-direktivet	172
	III. Retsgrundlaget i dag	174
	1. Indledning	178

3.105. IV	International privatret	178
A	Replerne	179
3.106. V	Kontraktstatuttet	179
A	Replerne	179
3.107. B	Kontraktstatuttet og de præceptive regler	181
3.108. 1	Præceptive regler i Romkonventionen og HAK	182
3.109. 2	EF Domstolens fortolkning af anvendelsesområdet for	184
3.110. 3	Lovvalgsregler i EU og EØS landenes agentlove	187
3.111. 4	Lovvalgsreglerne i den britiske forordning (Regulations) ..	188
3.112. V	Aftalens indgåelse	190
3.113. VI	Agentens pligter	193
A	Almindelige regler	193
3.114. B	Salgspligt	194
3.115. C	Agentens informationspligt	196
3.116. D	Agentens andre loyalitetspligter	196
3.117. E	Selvindtræde	197
3.118. F	Agentens adgang til at påtage sig agentur for konkurrerende firmaer	198
1	Medens aftalen består	198
3.119. 2	Efter aftalens ophør	199
3.120. G	Agentens pligt til at prøve kundernes solvens	199
3.121. H	Delkredere	200
3.122. VII	Agenturgiverens pligter	201
A	Agenturgiverens loyalitetspligt	201
3.123. B	Agenturgiverens informationspligt	201
3.124. C	Agentens krav på provision	202
3.125. 1	Krav om agentens medvirken ved handelens indgåelse som betingelse for provision	204
3.126. 2	Hvornår er provisionen fortjent? Krav om handelens opfyldelse som betingelse for provision	206
3.127. 3	Hvornår forfalder provisionen til betaling?	208
3.128. 4	Handler, der ikke gennemføres	209
3.129. 5	Agentens ret til oplysninger om provision	211
3.130. D	Agentens krav på godtgørelse for udgifter, der følger af hvervet	213
3.131. E	Agentens sikkerhedsrettigheder	214
3.132. VII	Agentens fuldmagt. Tredjemands bundethed ved passivitet Indledning. Reglernes afgrænsning og de bærende hensyn bag reglerne	216
3.133. I	Agentens fuldmagt	217

I	Lovvalgsreglerne	217
II	Faldeme	217
III	Ophævsreglerens eller parternes lovvalg	217
IV	Den anvendelige lov i mangel af parternes lovvalg	218
V	Avindring	220
VI	Loven i det land, hvor agenten udfolder sin virksomhed	220
VII	Hvilke retsspørgsmål omfattes af den lov, der gælder for fuldmagten? Forholdet mellem agenten og tredjemand	221
VIII	De materielle regler om handelsagentens fuldmagt	222
IX	Tredjemands passivitet	226
X	De materielle regler	226
XI	Lovvalget	227
XII	Forholdets ophør	227
XIII	Ophørsgrundene	228
XIV	Ophævelse	228
XV	Dødsfald	232
XVI	Involvering og konkurs	233
XVII	Væsentlig misligholdelse m.m.	234
XVIII	Særligt om svig og krænkelse af den gensidige loyalitetspligt	235
XIX	Vigtig grund	235
XX	Domstolens medvirken til ophævelse	238
XXI	Erstatning, godtgørelse og godtgørelse ved fratreden	238
XXII	Erstatning	239
XXIII	Erstatning for forholdets afbrydelse i utide og anden erstatning	241
XXIV	Godtgørelse eller erstatning for tab af kundekreds	243
XXV	Den »tyske« og den »franske« model	244
XXVI	a) Den »tyske« model	245
XXVII	b) Hvornår fortabes retten til at gøre kravet gældende?	248
XXVIII	c) Gennemførelse af den »tyske« ordning i national ret	251
XXIX	d) Den franske model. Reglerne i fransk ret	252
XXX	e) Den franske VRP	254
XXXI	f) Den belgiske handelsrepræsentant	255
XXXII	g) Erstatning og godtgørelse i Storbritannien og Irland	256
XXXIII	h) Erstatning og godtgørelse i USA	256
XXXIV	C) Konkurrenceklausuler	257
XXXV	I) Materielle regler	257
XXXVI	2) Godtgørelse eller erstatning for tab af kundekreds	261
XXXVII	FORHANDLEREN	261
XXXVIII	I) Begreberne, forhandlerens markedsfunktion	261

3.201. A	Forhandlingsaftalen og købeaftalen	263
3.203. B	Franchising	264
3.204. II	Retsgrundlaget	265
	A Lovgivningen. Agentreglernes betydning	265
3.205. I	Lovgivning	265
3.206. 2.	Analog anvendelse af agenturlovgivningen i retspraksis	266
3.207. 3.	Analog anvendelse i dansk retspraksis	269
3.208. B.	Kontraktpraksis	270
3.209. III.	Kontraktens indgåelse	270
3.210. IV.	Forhandlerens pligter	271
3.211. V.	Leverandørens pligter. Tredjemands stilling	272
3.212. A.	Leveringspligt?	272
3.213. B.	Må leverandøren og andre forhandlere konkurrere?	273
3.214. C.	Forhold til tredjemand	274
3.215. VI.	Opsigelse af forhandlingsaftalen. Ophævelse pga. misligholdelse. Erstatning og godtgørelse for good-will	274
	A. Tysk, nederlandsk og fransk ret	274
3.216. B.	Skandinavisk ret	277
	1. Opsigelsesvarsel og ophævelse	277
3.217. 2.	Ophævelse pga. misligholdelse	278
3.218. 3.	Erstatning og godtgørelse	278
3.219. 4.	Særligt om Norge	282
3.220. C.	Konkurrenceklausuler	283
3.221. D.	Belgiske regler om ophævelse af forhandlingsaftaler	283
3.222. E.	USA og England	286
4.	Løsørekøb	289
4.1	ALMINDELIGT OM KØBERETTEN OG OM RETSREGLERNESPLACERING I SYSTEMERNE	289
4.101.	Norden	289
4.102.	Europas kontinent	290
4.103.	Common law	291
4.104.	CISG	292
4.2	LEVERING OG RISIKOENS (FARENS) OVERGANG. PRISEN, BETALINGSSTEDET	294
4.201.	Risiko og ejendomsret	294
4.202.	Skandinavisk ret	294
4.203.	Risiko knyttet til ejendomsret i andre retssystemer	295

	B. Arbejdernes levering	296
	C. Pligt om tysk ret	297
	D. Levering og risiko	298
4.204.	CISG og den nye nordiske kbl	298
	I. Leveringsstedet	298
	II. Ejendoms overgang	300
	C. CISG	300
	D. Ny nordisk kbl	304
	E. Salg af svømmende varer i CISG og ny kbl	305
4.205. I.	Transportklausuler og risiko	306
4.206.	INCOTERMS og national ret	307
4.207.	Eksemplerne	308
4.208.	CISG og transportklausulerne	311
4.209.	Sammenfatning	312
	D. Prisen	312
4.210.	Prisen kann aftales	312
4.211.	Aftale om pris og kontraktens gyldighed	312
4.212.	Engelsk ret	313
4.213.	CISG	314
4.214.	Betalingsstedet	317
4.3	AL MINDELIGT OM MISLIGHOLDELSE I DE FORSKELLIGE RETSSYSTEMER	318
4.301.	Skandinavisk ret	318
4.302.	Common Law	319
4.303.	Fransk ret	320
4.304.	Tysk ret	321
4.305.	Sammenfatning	322
4.306.	CISG	323
4.307.	PECL	324
4.4	SÆLGEREN LEVERER IKKE VAREN I RETTE TID	324
	A. Oversigt over sælgers pligter. Leveringstiden	324
4.401.	Sælgers pligter	324
4.402.	Leveringstiden	325
4.403. B.	Samtidighedsgrundsætningen. Retten til at tilbageholde egen ydelse	327
	I. Købers adgang til at hæve købet og til at kræve varen leveret	328
	a. Retten til at hæve købet	328
4.404.	Engelsk ret	328

4.405	CISG, PECL, UPICC og Ny Nordisk købelov	329
4.406	Nachfrist	333
4.407	Ophævelse	335
4.408	Anticiperet misligholdelse	338
4.409	Succesive leveringer	340
4.410	Købers ret til at kræve varen leveret	341
	c. Reklamation som betingelse for at hæve købet og kræve naturalopfyldelse	343
4.411.	Almindeligt om reklamation	343
4.412.	Reklamation ifølge CISG, PECL og UPICC	344
4.413.	Reklamation når varen udebliver efter engelsk ret	346
4.414.	Reklamation når varen udebliver efter CISG, Ny Nordisk kbl, PECL og UPICC CISG	346
4.415.	Reklamation når varen leveres for sent	348
	D. Sælgerens erstatningsansvar for forsinkelse, vis major	349
4.416.	Sælgers ansvar for forsinkelsen (ansvarsgrundlag)	349
4.417.	Vis Major som ansvarsfritagelsesgrund. Begreberne. Det fælles og det, der skiller	350
4.418.	Engelsk ret	353
4.419.	CISG	354
4.420.	Tredjemand skulle opfylde aftalen efter CISG	357
4.421.	Midlertidige hindringer efter CISG	358
4.422.	Sælgeren skal underrette køberen efter CISG	358
4.423.	Vis major er misligholdelse efter CISG	358
4.424.	Ansvar efter Ny Nordisk kbl	359
4.425.	Force majeure klausuler	361
4.426.	Hardship	362
	D. Erstatningens omfang. Hvilke skader erstattes?	365
4.427.	Reglerne i de enkelte lande	365
4.428.	»Remoteness« og adækvens	366
	F. Særlige regler, hvor købet hæves. »Konkret« og »abstrakt« skadesberegning	368
4.429.	Engelsk ret	368
4.430.	CISG	369
4.431.	Nye Nordiske Kbl	374
4.5	KØBERS MANGLENDE OPFYLDELSE AF AFTALEN	376
4.501.	A. Oversigt over købers pligter	376
4.502.	B. Betalingstiden. Samtidighedsgrundsætningen	377
	C. Købesummen betales ikke i rette tid	379

	Købers ret til at holde egen ydelse tilbage	379
	Købers ret til at holde købers tilbageholderet	380
	Købers ret til at holde købers tilbageholderet i insolvenstilfælde	381
	Købers ret til at hæve købet	382
	CISG	382
	Ny nordisk kbl	385
	Køber har ret til at kræve varen tilbage efter dens overgivelse?	386
	Købers ret til at fastholde købet	388
	Købet fastholdes	389
	Renter	389
	Erstatning ud over renter	390
	Købet hæves. Købers afbestillingsret	392
	D. Købers fordringshavermora	394
	Indledning	394
	Opbevaring	396
	Salgpræet	397
	Dom til at aftage tingen	398
	Hævebeføjelsen	399
	Salghjælpssalg og erstatning for fordringshavermora, specifikation	401
	Prækoens overgang ved fordringshavermora	403
	FAKТИSKE MANGLER	405
	I. Engelsk ret	405
	ii. Hvad er en mangel?	405
	1.001. Condition og Warranty	405
	1.002. Varens beskrivelse og købers forudsætninger	408
	1.003. Købers mangelsbeføjelser	408
	1.004. Udelukkelse af mangelsbeføjelserne	409
	II. CISG OG NY NORDISK KØBELOV	410
	A. Hvad er en mangel	410
	1.005. Oversigt	410
	1.006. Egenskaber, der er fastsat i aftalen	411
	1.007. Er oplysninger fra andre end sælger en del af aftalen?	412
	1.008. Egenskaber, som køber har ret til at forudsætte	413
	B. Virkningerne af en mangel	417
	1.010. Købers beføjelser efter CISG	417
	1.011. Købers beføjelser efter nordisk købelov	421
	1.012. Stillingen, hvor køber kun leverer en del af varen eller kun en del af varen mangelfuld	424

C	Udelukkelse af mangelbeføjelserne	425
4.613	Køber skal se sig for ved køkets afslutning	425
4.614	Sælgers ret til afhjælpning	426
4.615	Købers pligt til at undersøge den modtagne vare	428
4.616	Reklamation over mangler efter CISG	430
4.617	Reklamation efter nordisk kbl	434
D	Virkningerne af at købet ophæves	436
4.618	Fremtidige virkninger	436
4.619	Købers pligt til at drage omsorg for varen	440
4.7	RETSMANGLER	441
4.701	I. Den engelske Sales of Goods Act	441
	II. CISG OG NY NORDISK KØBELOV	442
	A. Retsmangler	442
4.702	CISG	442
4.703	Ny Nordisk Kbl	444
4.704	B. Immaterialrettigheder	445
4.705	C. Reklamation	446
	Fortegnelse over anvendt litteratur	449
	Dansk-svensk ordliste	465

1. Indledning

1.1 Emnet og systematikken

1.101 Dette er en fremstilling af nogle af de retsspørgsmål, som udenrigshandelens rejser. Den behandler aftaler mellem de erhvervsdrivende ved transaktioner der går over landegrænserne. Hovedvægten er de fleste steder i bogen lagt på at give en fremstilling af de fremmede retssystemer og de konventioner, modlove, EF-lovgivning og anden enhedsret, som finder anvendelse på de nævnte forhold.

Bogen behandler kun dele af formueretten, især kontraktretten. Den omfatter det forholdet til myndighederne i import- og eksportlandet, herunder de mere handelens skatteretlige aspekter, holdes uden for fremstillingen.

Med hensyn om formueretten omfatter køb af løsøre, agentur og eneforhandling. Disse kontraktforhold behandles specielt i kapitlerne 3 og 4. I det nævnte kapitel 2 om kontraktretten gives der en komparativ fremstilling af de materielle regler om aftaler, som også gælder for andre kontraktforhold end køb, agentur og eneforhandling.

Vi har valgt at kalde bogen udenrigshandelens kontrakter, selv om fremstillingen ikke omfatter alle udenrigshandelens retsproblemer. Således er der tale om de internationale finansielle tjenester, herunder leasing og faktoring, om transport af varer og personer og andre tjenesteydelser end agentur og eneforhandling, om eksport og importsamarbejde mellem virksomheder og om oprettelse af selskaber ikke taget med.

1.102 Om baggrunden for emnevalget er følgende at sige:

De advokater og erhvervsdrivende, som denne bog bl.a. henvender sig til, vil ofte skulle indgå en aftale med en fremmed importør eller eksportør eller med en fremmed agent eller agenturgiver. De vil også komme ud for, at en retssag træder ved domstolen enten i ind- eller udland i anledning af en indgået aftale. En køber i udlandet har f.eks. nægtet at betale for varen, idet han gør gældende,

BANKGARANTIER

Hans Viggø Godsk Pedersen

JUSTI OG
ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Bankgarantier

© 1995 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers
Printed in Denmark 1995
ISBN 87-574-7510-5

Indholdsfortegnelse

Forord	11
Fortegnelse over anvendte forkortelser	12

Afsnit I Introduktion

Kapitel 1 Introduktion	15
1. Forskellige typer af garantier	16
2. Betingede eller ubetingede garantier	17
3. Garantier primært for naturalopfyldelse	19
Kapitel 2 Anvendelse af garantier	22
1. Direkte garanti	22
2. Indirekte garanti	23
3. Syndikeret garanti	24
4. Back-to-back garantier	24
5. Standby letter of credit	25
6. Garantier som middel til risikoallokering	26
Kapitel 3 Garantier som selvstændige kontrakter	28
1. Problemer i relation til indsigelser	28
2. Klare udbetalingsbetingelser	29
3. Selvstændighed som anerkendt princip	31
4. Begrænsninger i selvstændigheden	32
5. Afsluttende bemærkninger om selvstændighed	33
Kapitel 4 Regelgrundlag - Oversigt over regelsæt	34
1. Uniform Rules for Contract Guarantees	35
2. Uniform Rules for Demand Guarantees	37
3. FIDIC Modelkontrakt for entreprise	40
4. AB 92	40

Afsnit II Partsrelationerne

Kapitel 5 Forholdet mellem principal og beneficiant	45
1. Grundlaget for garantien	45
1.1. Garantier for offentligretlige krav	46
1.2. Kontraktsgarantier	47
1.2.1. Tidspunktet for garantistillelsen	49
1.2.2. Grundlag i aktuel eller forventet misligholdelse	50
1.3. Betalingsgarantier	51
1.3.1. Ved begrundet tvivl om skyldnerens betalingsevne	55
1.4. Lånegarantier	56
1.5. Øvrige garantier	57
2. Manglende eller uoverensstemmende garanti	61
3. Ændringer i den underliggende aftale	62
4. Ved og efter træk på garantien	63
Kapitel 6 Forholdet mellem principal og pengeinstitut	66
1. Garantibetingelserne	66
1.1. Opsigelse	67
2. Pligter ved udbetaling	68
3. Regresproblemer	70
4. Hvem tilkommer et eventuelt tilbagesøgningskrav	72
5. Fejl ved formidlingen	74
6. Garantier efter beneficiantens rekvisition	75
Kapitel 7 Forholdet mellem garant og beneficiant	77
1. Afgivelse af garantien	77
2. Ugyldighed	79
3. Fortolkning - særlige vilkår	80
4. Den sikrede kreditor - overdragelse af garantikrav	83
5. Udbetaling af garantibeløbet	86
6. Indsigelser fra det underliggende retsforhold	87
7. Ændringer i den underliggende aftale - Betingelser	87

8. Tabet forøges ved eller skyldes beneficiantens forhold	89
9. Modregning	91
9.1. Modregningsadgang mellem principal og beneficiant	91
9.2. Modregningsadgang mellem garant og beneficiant	94
10. Ophør - tidsbegrænsning	96
10.1. Tidsbegrænsning som periodeafgrænsning	97
10.2. Frist for at gøre krav gældende	98
10.2.1. Forlængelse af fristen	102
10.2.2. Visse systemer anerkender ikke udløbsdato	105
10.3. Passivitet	107
10.4. Indtræden af særlige betingelser	110
10.5. Tilbagelevering af dokument	111
Kapitel 8 Øvrige partsrelationer	113
1. Forholdet mellem instruerende pengeinstitut og garant	113
1.1. Garantianmodning og garanti	113
1.2. Forholdet ved og efter udbetaling	115
2. Forholdet mellem instruerende pengeinstitut og beneficiant	118
3. Forholdet mellem principal og garant ved indirekte garanti	119
4. Forholdet mellem instruerende pengeinstitut/garant og kontrasikkerheder	120

Afsnit III Nogle generelle problemer

Kapitel 9 Lovvalg og værneting	125
1. Værneting	125
1.1. Værneting efter EU-konventionen	125
1.2. Værneting og fuldbyrdelse uden for EU-konventionen	130
1.3. Voldgift	132
2. Lovvalg	133
2.1. EU-konventionskonventionen	133
2.2. Andre lovvalgsregler	136

Kapitel 10 Ydelsestid - Betingede eller ubetingede garantier . . .	138
1. Ydelsestid ved ubetingede garantier	138
2. Nærmere om afgrænsning mellem betingede og ubetingede garantier	139
3. Ydelsestiden ved betingede garantier	142
3.1. Garanti for en fordring på penge	143
3.2. Garanti for opfyldelse af en realydelse	145
 Kapitel 11 Indsigelser - Hindring af uberettigede træk	148
1. Tendenser i nogle udenlandske systemer	149
2. Nægtelse af honorering	154
2.1. Direkte garanti	155
2.1.1. Mulige retsmidler ved nægtelse	158
2.2. Uberettigede træk ved indirekte garanti	159
 Kapitel 12 Garantier som substitut for egenkapital	163
1. De sikrede kreditorer	163
2. Udbetalingsbetingelser	164
2.1. Udbetalingsrækkefølge	165
3. Krav mod garantien ved insolvensbehandling	166
4. Omstødsesmøjlighed af betalinger	169
5. Regres og dividenderet	171

Afsnit IV Nogle enkelte garantityper

Kapitel 13 Opfyldelsesgarantier	175
1. Arbejdsgarantier i entreprise	175
1.1. Stillelse af garantien	176
1.2. Omfang - ændringer	177
1.3. Udbetalingsbetingelser	178
1.3.1. Udbetaling efter AB 92 og ABT 93	178
1.3.2. Udbetalingsbetingelser når AB 92 eller ABT 93 ikke anvendes	181
1.4. Ophør - nedskrivning	182
1.5. Regres	183

2. Andre opfyldelsesgarantier	184
2.1. Garantisummen	184
2.2. Garantibetingelser	185
2.3. Nedsættelse - Ophør	186
2.4. Regres - kontrasikkerhed	186
 Kapitel 14 Andre kontraktsgarantier	187
1. Tilbudsgarantier	187
1.1. Garantibetingelser	188
1.2.1. Ændringer i forhold til tilbudet	189
1.2.2. Garantens gyldighedsperiode	190
1.2.3. Ophørsbetingelser	190
1.3. Betingelser ved en anfordringsgaranti	191
2. Fondbetalings-/tilbagebetalingsgarantier	191
3. Tilbageholdsgarantier	192
 Litteraturliste	194
Domme register	197
Forfatterregister	198

Forord

Udvalgte emner er ikke behandlet særlig omfattende i dansk litteratur. Dermed findes der en del litteratur om emnet i udlandet. Jeg har valgt at koncentrere henvisningerne til nogle centrale fremstillinger.

Afhensyn til færdiggørelse af manuskriptet er der ikke medtaget materiale, der er fremkommet efter den 1. juli 1995.

Jeg takker afdelingsdirektør, cand.jur. *Allan Pedersen* og kontorchef, cand.jur. *Christen Jørgensen*, Juridisk Afdeling, Den Danske Bank, som begge har gennemlæst manuskriptet og givet værdifulde råd og oplysninger. Jeg takker tillige kontorchef, cand.jur. *Gitte Bejer*, samme sted, som også har givet værdifulde oplysninger. De standpunkter, som bogen giver udtryk for, er dog selvsagt mit eget ansvar.

Jeg takker kontorelev *Louise Markan-Becker*, der har påbegyndt renskrift af manuskriptet, og overassistent *Kirsten Damkilde*, der har færdiggjort renskrift og redigering af manuskriptet. Jeg takker endvidere fuldmægtig, cand.merc.jur. *Anne Reinert*, der har udarbejdet sagregister og i øvrigt bistået med færdigredigeringen af manuskriptet.

København, den 2. september 1995

Hans Viggo Godsk Pedersen